

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Studie (BRUGEL-STUDIE 42bis-20221004)

betreffende de monitoring van de impact van de
energieprijzen crisis op huishoudelijke klanten en kleine
bedrijven

Update van studie 42 van 4/7/22 met de gegevens van mei en
juni 2022

04/10/2022

Inhoudsopgave

1	Rechtsgrond	3
2	Inleiding.....	4
3	Analyse van de gegevens	5
3.1	Opmerking.....	5
3.2	Kwantitatieve analyse.....	6
3.2.1	Contracten.....	6
3.2.2	Afbetalingsplannen.....	8
3.2.3	Invorderingsprocedure	12
3.3	Mogelijke oplossingen	13
4	Conclusies.....	15

Afkortingen

RESI, excl. ST: huishoudelijke afnemers, uitgezonderd begunstigden van het ST

ST RESI: residentiële begunstigden van het federale sociale tarief,

SOHO: "single office, home office" kleine professional en zelfstandige

I Rechtsgrond

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt in haar artikel 30bis, § 2, ingevoegd door artikel 56 van de ordonnantie van 14 december 2006, wat volgt:

"[...] BRUGEL wordt bekleed met een opdracht tot verlening van advies aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke energiemarkt enerzijds, en met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten anderzijds.

BRUGEL is belast met volgende opdrachten:

...

2° op eigen initiatief of op vraag van de Minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt;

..."

Deze studie werd uitgevoerd op initiatief van BRUGEL.

2 Inleiding

Door de context van stijgende marktprijzen voor energie eind 2021 en de geopolitieke omstandigheden sinds februari 2022 zijn de gas- en elektriciteitsprijzen gestegen tot extreem hoge niveaus, zowel op de groothandels- als op de kleinhandelsmarkt¹.

Om de impact van die stijging op de klanten en op de markt te kunnen beoordelen, heeft BRUGEL aan de leveranciers laten weten dat ze de gevolgen van die stijging wil monitoren. De CWaPE en de VREG hadden hetzelfde verzoek.

In de huidige context van zeer gespannen markten werd met de leveranciers en FEBEG overeengekomen dat de vragen en definities voor de drie gewesten dezelfde zouden zijn. Er vonden verschillende werkvergaderingen plaats tussen de regulatoren en met de leveranciers.

Wij willen benadrukken dat de verschillende actoren perfect hebben samengewerkt, allemaal zijn ze zich er zeer goed bewust van dat het belangrijk is om nauwgezet en methodologisch te communiceren over de gevolgen van deze prijzencrisis.

De gegevens die werden verzameld voor vier leveranciers (Engie Electrabel, TotalEnergies, Luminus en Mega) werden samengevoegd. Ze bestrijken de periode van januari tot en met juni 2022, met een maandelijkse periodiciteit. De gegevens van de volgende maanden zullen ons in september worden meegedeeld voor de maanden mei en juni. Daarna zullen ze elk kwartaal worden meegedeeld.

De gepresenteerde cijfers hebben betrekking op vier klantensegmenten:

1. residentiële afnemers (RESI),
2. residentiële afnemers die recht hebben op het federaal sociaal tarief (ST RESI),
3. kleine bedrijven (SOHO) en
4. professionele afnemers (B2B).

Gezien het verschil in toegepaste prijsmethode voor de residentiële afnemers die onderworpen zijn aan de marktschommelingen en de begunstigden van het sociaal tarief (tarief gereguleerd door de CREG), leek het verstandig om, wat de effecten op de doelgroep betreft, een onderscheid te maken tussen die twee segmenten.

FEBEG heeft ons op 6 september de gegevens verstrekt en op 27 september voorgesteld aan alle actoren.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de gegevens hieronder afkomstig zijn van de tweede rapporteringsoefening na de invoering van MIG 6². Een aantal in januari 2022 ingezamelde gegevens kunnen te lijden hebben van een overdracht van procedures die aan het eind van het voorgaande jaar niet waren uitgevoerd, en de toegezonden gegevens wijzigen.

BRUGEL zou deze trends ook willen gebruiken om mogelijke oplossingen uit te denken om het opwaartse effect van de prijzen te verminderen voor kwetsbare gezinnen, gezinnen uit de lagere middenklasse en kleine bedrijven.

---

¹ BRUGEL, [Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#)

² MIG 6: platform voor gegevensuitwisseling tussen de markt en de DNB's, operationeel sinds december 2021

De gegevens in deze studie hebben alleen betrekking op de Brusselse markt.

3 Analyse van de gegevens

3.1 Opmerking

Voor een goed begrip van de gegevens, zowel upstream op het niveau van de gegevensinzameling als downstream voor de analyse, wilden de regulatoren aan elke vraag een definitie koppelen.

Voor elke figuur wordt die in de hoofdtekst vermeld.

De gegevens werden ingezameld door de vier leveranciers, voor de volgende segmenten:

- Residentiële afnemers met sociaal tarief (27 % van de huishoudens in het BHG), d.w.z. begunstigden van het federaal sociaal tarief voor elektriciteit en gas op het ogenblik van de actie/het proces;
- Residentiële afnemers, dit zijn de overige huishoudelijke klanten die GEEN recht hebben op het federaal sociaal tarief voor de categorieën elektriciteit en gas op het ogenblik van de actie/het proces;
- Kleine bedrijven (SOHO)

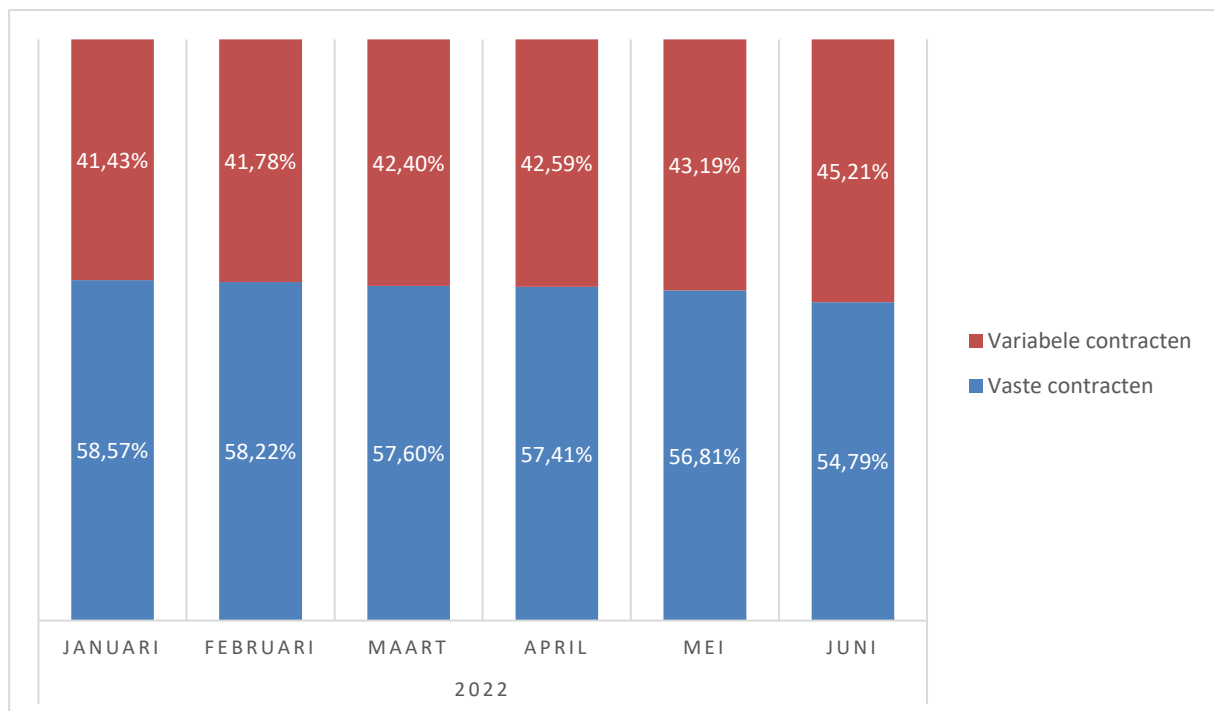
Aangezien het overigens voor de leveranciers technisch onmogelijk is om gegevens voor gas en elektriciteit apart te bezorgen, omvatten de meeste vragen gegevens voor de twee samen. Voor de vraag over het niet-verlengen van contracten werden de gegevens opgesplitst voor gas en elektriciteit. Ter herinnering: 80 % van de Brusselse huishoudens wordt voorzien van gas. Klanten die voor gas en elektriciteit een contract hebben afgesloten met eenzelfde leverancier (92 %) ontvangen één factuur voor beide energiedragers.

In het kader van de analyse en vergelijking van de verstrekte gegevens, is het voor BRUGEL niet haalbaar om die te vergelijken met de gegevens van de leveranciers in het kader van het jaarverslag. De periodiciteit verschilt immers, enerzijds jaarlijks en anderzijds maandelijks, en voor sommige vragen werden de definities herzien om beter aan te sluiten bij de huidige crisiscontext.

3.2 Kwantitatieve analyse

3.2.1 Contracten

3.2.1.1 Verdeling van vaste en variabele contracten voor residentiële afnemers

Gegevens FEBEG 9/22

Deze grafiek toont het aantal elektriciteits- of aardgascontracten met een vaste of variabele prijs per kWh voor de gehele looptijd van het contract. De gegevens hebben alleen betrekking op het segment van residentiële afnemers.

Het is belangrijk op te merken dat de contracten met sociaal tarief zijn opgenomen bij de vaste contracten (27 % van de huishoudens).

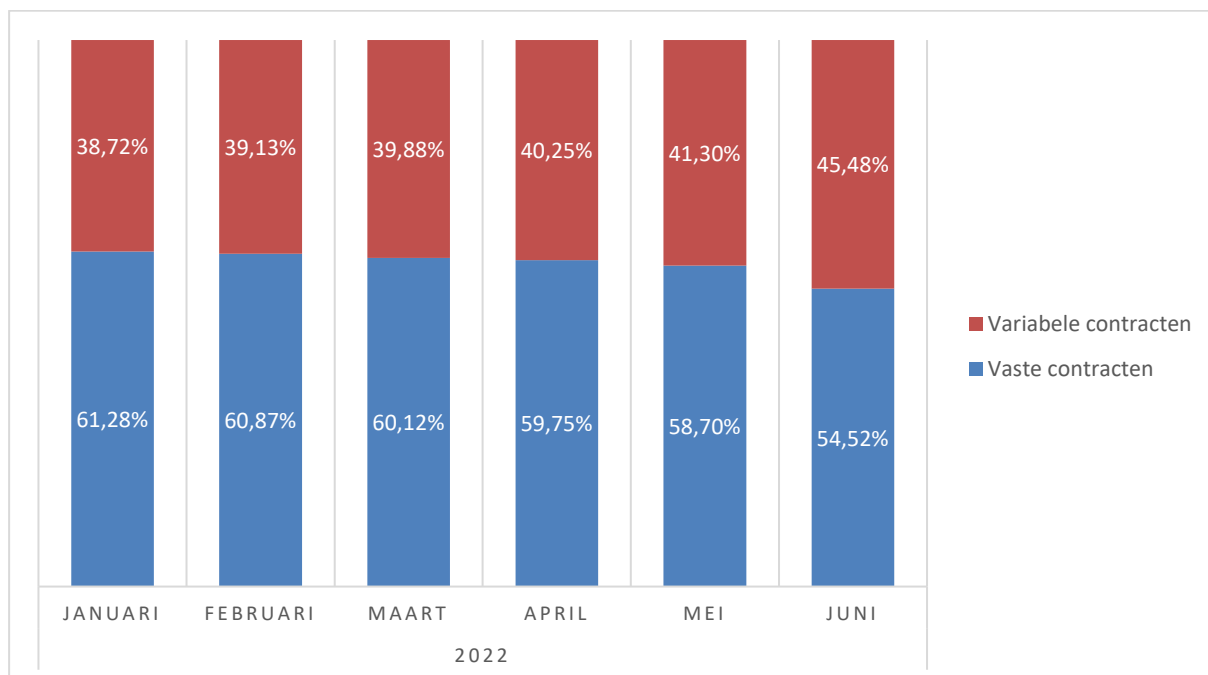
Die informatie over de verdeling van de contracten is van belang in de context van de prijencrisis. Huishoudens met een vast contract voor 3 jaar zijn voor de duur van hun contract beschermd tegen de gevolgen van de crisis, wat uiteraard niet het geval is voor huishoudens met een variabel contract voor 3 jaar waarbij de prijs kan verschillen per maand of per kwartaal.

Nu de contracten tegen vast tarief zijn verdwenen³, lijkt het van belang om te monitoren welk percentage van de huishoudens wordt getroffen door de prijsstijgingen.

Eind juni 2022 had **45 % van de Brusselse huishoudens een variabele prijs.**

³ In het BHG stelt op 1/10 geen enkele leverancier contracten tegen vast tarief voor.

3.2.1.2 Verdeling van vaste en variabele contracten voor kleine bedrijven

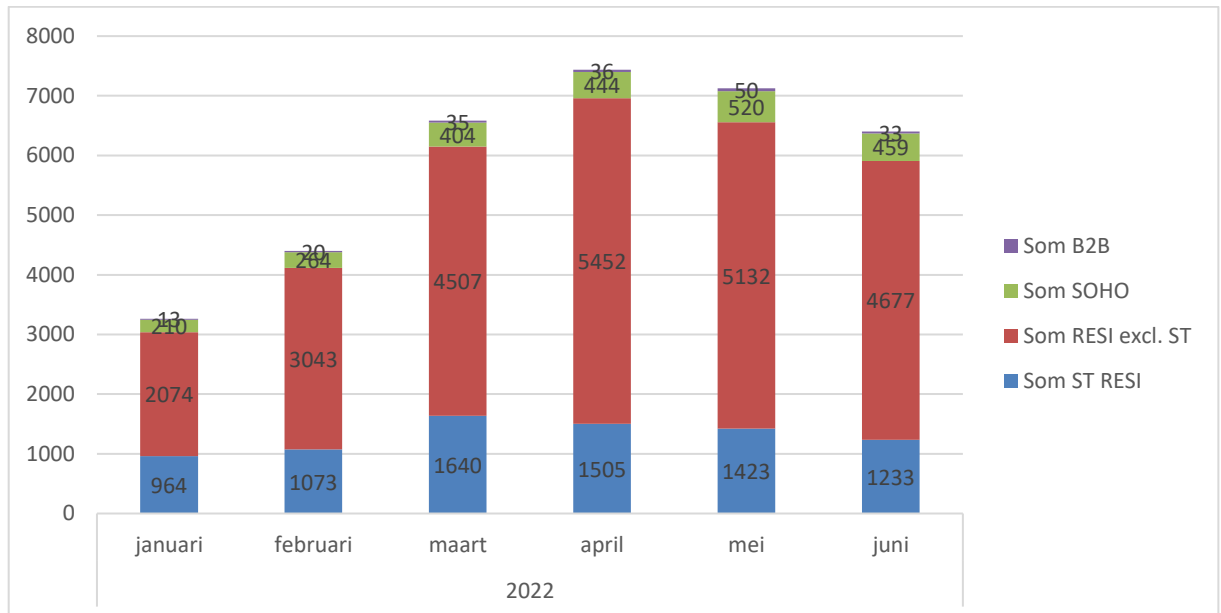

Gegevens FEBEG 9/22

In de sector van de kleine bedrijven (SOHO) was eind juni 45 % van de contracten gesloten tegen variabele prijs. In dit segment stijgt het percentage contracten, in 5 maanden, met variabele prijs met 7 % ten opzichte van de contracten tegen vaste prijs. Het kantelmoment situeert zich vrij duidelijk tussen de maanden mei en juni, namelijk 4 % in een maand.

3.2.2 Afbetalingsplannen

3.2.2.1 Aantal toegekende afbetalingsplannen

Gegevens FEBEG 9/22

Het gaat om het aantal afbetalingsplannen dat in de betreffende maand is toegestaan. De maandgegevens worden niet samengeteld. Ze hebben betrekking op residentiële afnemers, residentiële afnemers met sociaal tarief, kleine bedrijven en middelgrote en grote bedrijven.

Uit de tabel blijkt het volgende: na een forse stijging van het aantal verzoeken om afbetalingsregelingen in het eerste trimester, zien we dit aantal in mei en juni dalen. Desalniettemin is het aantal plannen voor residentiële afnemers en kleine bedrijven in 6 maanden meer dan verdubbeld.

De cijfers voor de afbetalingsplannen van residentiële afnemers waren verwacht en geven slechts het topje van de ijsberg weer. Alleen de huishoudens met een variabel contract (45 %) en een regularisatiefactuur met betaaldatum in de eerste zes maanden worden immers rechtstreeks getroffen door de gevolgen van de prijsstijging.

Overigens is in die regularisatiefacturen op basis van een variabel tarief de prijsstijging slechts gedeeltelijk opgenomen. Een jaarafrekening die in juni wordt ontvangen, zal immers maximaal 8/12 van de prijsstijging omvatten. De verschuldigde bedragen voor de rest van de periode zijn nog gebaseerd op lagere prijzen.

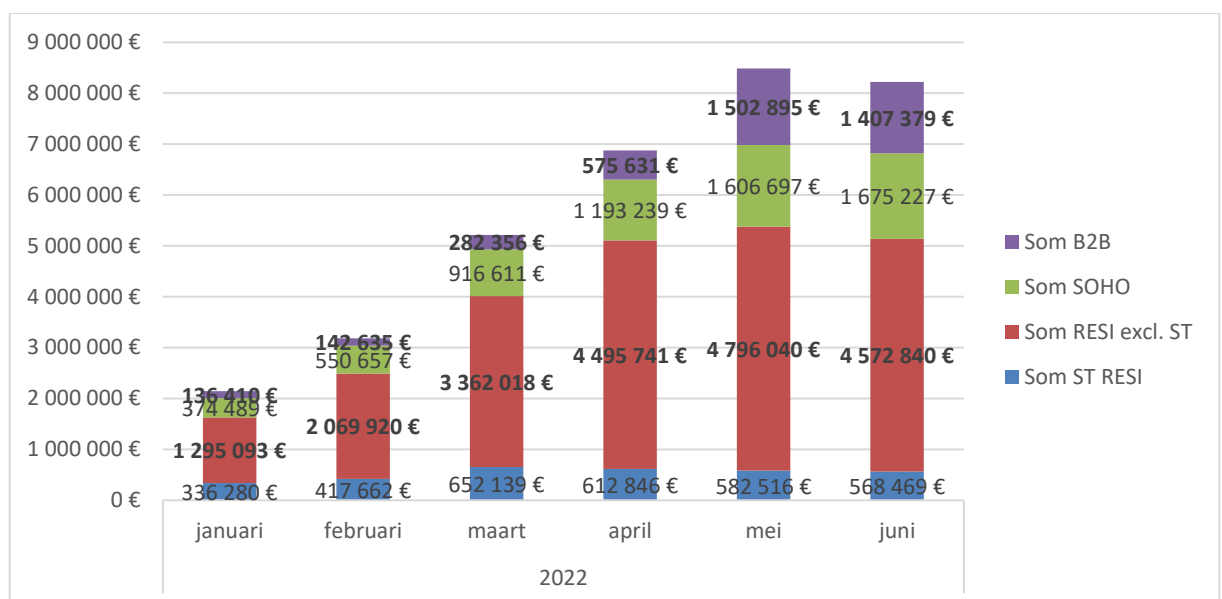
Verwacht wordt dan ook dat de volgende rapporteringen de negatieve effecten van de crisis zullen accentueren en dat het aantal toegekende afbetalingsplannen zal toenemen. Een volledig beeld van die problematiek zal worden gegeven met de cijfers voor de tweede jaarhelft van 2022.

Merk op dat de leveranciers aangeven dat de getroffen huishoudens soms proactief handelen. Ze merken dat er veel meer wordt gevraagd naar een afbetalingsplan nog vóór de incassoprocedure wordt gestart. Dat wijst erop dat sommigen vrezen dat ze het moeilijk zullen hebben om de factuur in één keer te betalen en willen vermijden dat de energieschulden zich opstapelen.

Merk op dat die huishoudens niet alleen een hoge regularisatiefactuur ontvingen, maar dat ook hun maandafrekeningen werden aangepast aan de marktprijzen. Het gevolg is dat die huishoudens voor gecumuleerde maandelijkse energie-uitgaven staan die aanmerkelijk hoger kunnen zijn dan het budget dat ze aan die post toekennen.

3.2.2.2 Afbetalingsplan - Totale bedragen (€)

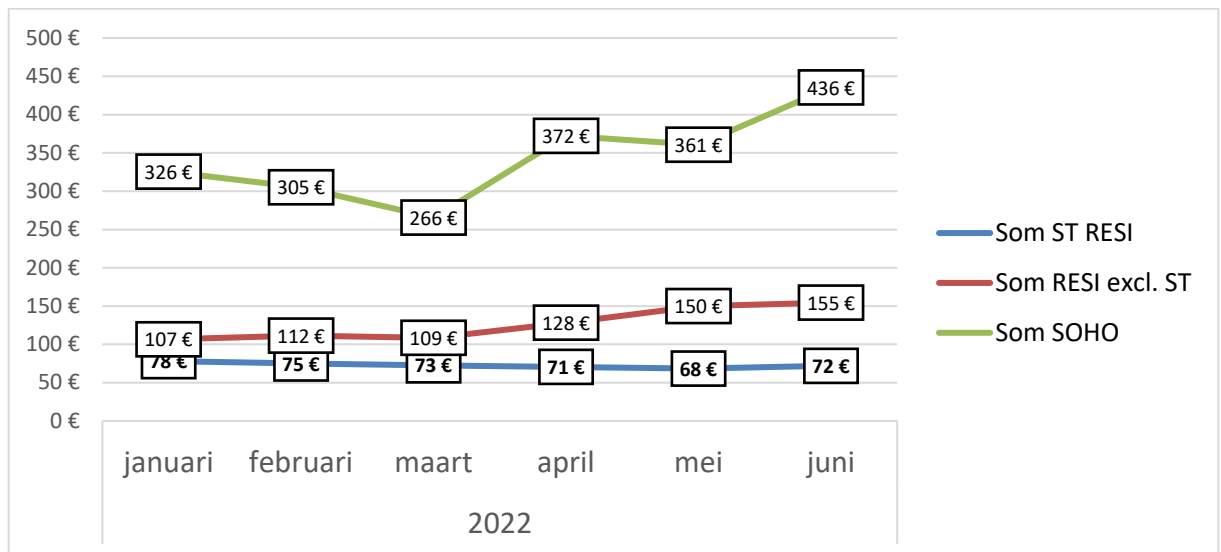

Gegevens FEBEG 9/22

Deze grafiek toont het totaalbedrag van de nieuwe afbetalingsplannen die in de betrokken maand zijn toegekend voor gas en elektriciteit. We kunnen in mei en juni een sterke stijging van de onbetaalde maandbedragen in vergelijking met de vier eerste maanden van het jaar vaststellen. Deze stijging valt vooral op te merken bij kleine bedrijven, B2B en residentiële afnemers excl. ST.

Als we de bovenstaande grafiek bekijken, kunnen we vaststellen dat voor mei en juni het totaalbedrag van de bad debt sterk is toegenomen bij de leveranciers, hoewel het aantal toegekende afbetalingsplannen daalde.

3.2.2.3 Gemiddeld bedrag van alle in de maand gestarte afbetalingsplannen (EUR)

Gegevens FEBEG 6/22

Deze grafiek toont de gegevens over het gemiddelde maandbedrag van alle nieuwe afbetalingsplannen die in de betrokken maand zijn gestart voor de segmenten residentiële afnemers, residentiële afnemers met sociaal tarief en kmo's.

Er kan diverse informatie uit gehaald worden; namelijk dat de bedragen van de afbetalingsplannen van alle afnemers uitgezonderd ST in stijgende lijn liggen.

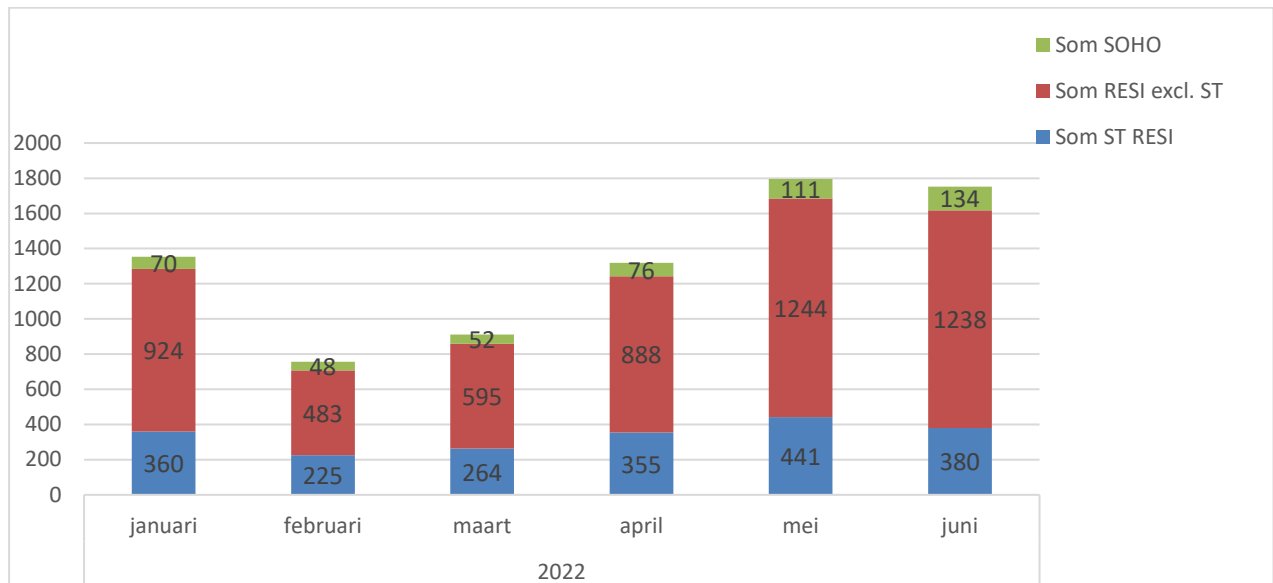
Dit is in het bijzonder merkbaar bij de kmo's. Volgens de leveranciers is deze stijging te wijten aan het toekennen van afbetalingsplannen aan een beperkt aantal afnemers met een groot bedrag aan onbetaalde facturen (cf. voorgaande grafieken).

De marktactoren herinneren eraan dat de toename van het aantal afbetalingsplannen en de inflatie van de verschuldigde bedragen het liquiditeitsrisico van de leveranciers vergroten, en dan vooral voor kleine en middelgrote actoren.

Concreet wordt, volgens bepaalde door de markt verstrekte gegevens, geraamd dat de onbetaalde facturen in 2022 verdrievoudigen ten opzichte van 2021 en verviervoudigen in 2023.

BRUGEL volgt, in samenwerking met de andere regulatoren, de financiële evolutie van alle actoren van nabij op: leveranciers en BRP.

3.2.2.4 Aantal afbetalingsplannen waarvan ten minste één aflossing niet tijdig is betaald

Gegevens FEBEG 9/22

Bovenstaande figuur toont het aantal afbetalingsplannen waarvan ten minste één aflossing niet op de vervaldag is betaald voor de segmenten residentiële afnemers, residentiële afnemers met sociaal tarief en kmo's.

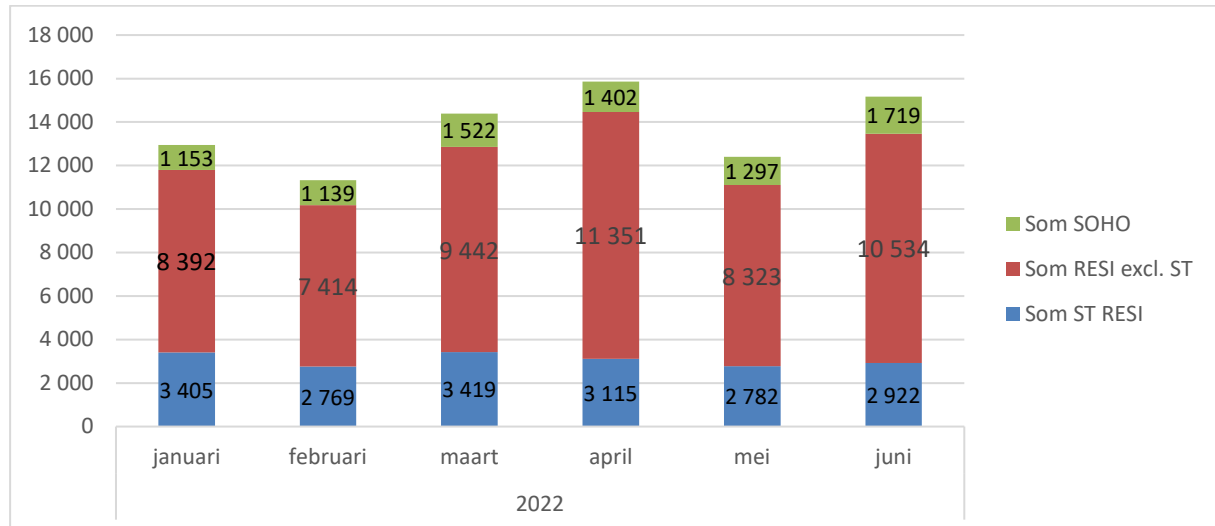
Zoals hierboven vermeld, zijn als gevolg van de invoering van MIG 6 sommige interne procedures bij de leveranciers in november en december 2021 stopgezet. De cijfers voor januari moeten dan ook met de nodige voorzichtigheid worden bekeken.

Daarnaast wordt in de maanden mei en juni een sterke stijging van het niet-naleven van de vervaldatum vastgesteld. Deze stijging valt het meest op bij residentiële afnemers en kleine bedrijven.

Dit gegeven moet aandachtig worden opgevolgd. Het is voor leveranciers immers moeilijk afnemers die hun afbetalingsplan niet respecteren een nieuwe spreiding van schuldvorderingen toe te staan. Meer concreet kan het niet-naleven van de vervaldatum tot gevolg hebben dat de gerechtelijke invorderingsprocedure wordt opgestart.

3.2.3 Invorderingsprocedure

3.2.3.1 Klanten die een ingebrekestelling hebben ontvangen

Gegevens FEBEG 6/22

Deze tabel geeft het aantal klanten weer dat in de betrokken maand ten minste één ingebrekestelling heeft ontvangen. Gegevens voor residentiële klanten, residentiële klanten met sociaal tarief en kmo's.

Na analyse blijkt dat, nadat het aantal ingebrekestellingen tussen februari en april sterk toenam voor residentiële afnemers, in de maanden mei en juni dit aantal afnam en stabiliseerde. Bij kleine bedrijven wordt een sterke stijging van het aantal ingebrekestellingen waargenomen in juni.

Zoals hierboven vermeld, zullen de regularisatie- of maandfacturen van de komende maanden de huidige markttarieven meer expliciet weerspiegelen, waardoor het risico nog groter wordt dat wanbetaling door bepaalde huishoudens en kleine bedrijven toeneemt.

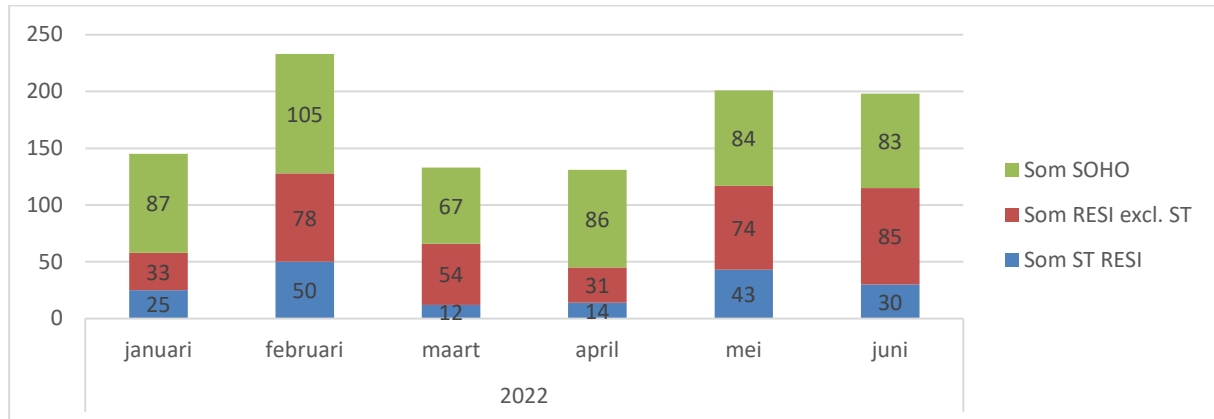
Overigens stelt BRUGEL, doordat ze de bevoegdheid heeft om het statuut van beschermde klant toe te kennen, de voorbije maanden een wijziging vast, zowel in de gevraagde bedragen als in de profielen van die aanvragers.

Vastgesteld wordt dat steeds meer kandidaat-huishoudens voor het statuut een ingebrekestelling ontvangen voor een uitstaande regularisatiefactuur of voor een onbetaalde tussentijdse factuur die werd aangepast aan de marktprijzen en dat zonder dat ze in het verleden achterstal vertoonden. Die huishoudens staan voor een grote onverwachte uitgave en zijn niet in staat om het bedrag onmiddellijk te betalen.

Naar aanleiding van de verhoging van de plafonds die toegang geven tot de bescherming⁴, een maatregel van de Brusselse regering om een antwoord te bieden op de huidige crisis, stelt BRUGEL bovendien vast dat de profielen van de aanvragers meer aansluiten op de huidige crisiscontext: eenoudergezinnen met inkomen, gepensioneerden, gezinnen met meerdere inkomens enz.

⁴ [Brugel - Wie komt in aanmerking voor het statuut van beschermde klant?](#)

3.2.3.2 Aantal contracten dat niet is verlengd wegens wanbetaling (E)

Gegevens FEBEG 9/22

Deze grafiek toont het aantal elektriciteitscontracten dat niet werd verlengd wegens wanbetaling, via het "End of Contract" (EOC)-scenario voor residentiële afnemers, residentiële afnemers met sociaal tarief en kmo's. Contracten die zijn beëindigd na een beslissing van de vrederechter zijn hier niet bij opgenomen.

De leveranciers bevestigen deze trend en de steeds grotere problemen die kmo's en residentiële afnemers excl. ST ondervinden.

Deze situatie valt te verklaren door verschillende factoren: de covid-crisis heeft een grote impact gehad op meerdere activiteitensectoren, zoals de horeca, die ook veel elektriciteit en gas verbruiken. Deze ondernemingen zijn dus om twee redenen verzwakt. Komt daar nog bij dat ook niet-handelaars vechten tegen sterk stijgende energiefacturen.

De wijzigingen in het beschermingskader voor kmo's in 2020⁵ verhogen het risico voor leveranciers, waardoor zij hun risicoanalyse voor dit segment moeten bijwerken.

Uit de informatieaanvragen die BRUGEL via het callcenter en de geschillendienst ontvangt, blijkt bovendien dat steeds meer kleine zelfstandigen niet langer erin slagen een contract met een energieleverancier af te sluiten. Er worden te hoge garanties geëist.

3.3 Mogelijke oplossingen

Uit deze tweede analyse van de indicatoren van de huidige prijzen crisis komen enkele conclusies en mogelijke oplossingen naar voor, ter aanvulling van die van de eerste studie, namelijk:

⁵ 12 JUNI 2020 - Wet tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met het oog op een betere bescherming van de kmo's

- Er moeten terug marktregels komen die de leveranciers aanmoedigen om minstens één formule met een vast tarief gedurende 3 jaar aan te bieden. De regulator is er zich, gelet op de huidige context, van bewust dat deze maatregel gepaard moet gaan met een correcte schadevergoeding voor de leveranciers indien de afnemer zijn contract beëindigt.
- In het kader van de gewestelijke maatregel voor het toekennen van de status van beschermde afnemer, is BRUGEL er voorstander van de toekenningsvoorwaarden te wijzigen, in de zin dat de bescherming toegekend zou kunnen worden vanaf het ogenblik van de aanmaning naar aanleiding van het niet-betalen van een factuur. Te veel gezinnen zijn bang een ingebrekestelling af te wachten om dan de maatregel en het sociaal tarief te kunnen genieten.
- Naar het voorbeeld van de steun tijdens de covid-periode, zijn specifieke steunmaatregelen, gericht op de kmo's, wier energiekosten een grote impact hebben op hun financiële resultaten, noodzakelijk om een deel van het gewestelijk economisch weefsel te behouden. BRUGEL staat ter beschikking voor elke vraag afkomstig van de sector en van de overheden.
- Het aantal aanvragen voor afbetalingsplannen neemt sterk toe bij residentiële en professionele afnemers. Dit heeft als onmiddellijk gevolg dat de liquiditeit van de leveranciers sterk afneemt. Meerdere landen zijn hun ARP's en leveranciers ter hulp gekomen door hun financiële waarborgen te bieden. Als de situatie blijft duren, kunnen globale steunmaatregelen voor de sector overwogen worden.

4 Conclusies

Aan het einde van deze tweede analyse van de impact van de energieprijzen crisis lijkt zich een tendens af te tekenen, namelijk dat de segmenten van residentiële afnemers en kleine bedrijven de gevolgen van deze crisis blijven voelen.

Die vaststelling kan echter worden genuanceerd. Rekening houdend met de grootte van de gevolgen, kunnen we stellen dat de begunstigden van het federaal sociaal tarief, dankzij de geboden bescherming, veilig lijken voor de prijsstijgingen.

Bij residentiële afnemers excl. ST en bedrijven stellen we momenteel een stabilisatie van het aantal toegekende afbetalingsplannen vast, maar een stijging van de te betalen maandbedragen. Deze situatie heeft tot gevolg dat het totaalbedrag van de uitstaande bedragen bij de leveranciers sterk toeneemt.

Daarnaast had eind juni 45 % van de Brusselse huishoudens een variabel contract en werd rechtstreeks getroffen door de marktschommelingen.

De gegevensinzameling van de leveranciers, die werd uitgebreid tot de kleine bedrijven, heeft aan het licht gebracht met welke problemen deze laatste kampen. Deze verontrustende vaststellingen, die bevestigd worden door informatie vanop het terrein, doen voor de komende weken vrezen voor toenemende problemen bij sommige zelfstandigen of syndici van gebouwen.

Deze studie heeft tot doel tendensen en bevindingen met betrekking tot de gevolgen van de energieprijzen crisis te bepalen. Er moet worden vastgesteld dat we het ergste nog niet achter de rug hebben en dat de volgende maanden sterk verstoord zullen zijn, zowel voor de consumenten als voor de commerciële actoren.

Om de gevolgen van deze crisis te verzachten, stelt BRUGEL de overheden van ons Gewest voor om de concrete maatregelen die in punt 3.3 worden voorgesteld, uit te voeren.

*   *

*